

**Vysoká škola Zdravotníctva a Sociálnej práce Sv. Alžbety,
Palackého 1 , 811 02 Bratislava**

S m e r n i c a
zakázané práce mladistvým

V Bratislave , dňa: 01.05.2016

Vypracoval:
Ľubomír Buchta
autorizovaný bezpečnostný
technik

Schválil:
Rastislav Hochman, Mgr.
vedúci oddelenia

1. Zamestnávateľ je povinný pri všetkých prácach a na pracoviskách spojených so špecifickým rizikom z vystavenia mladistvého zamestnanca škodlivému pôsobeniu fyzikálnych, chemických, biologických faktorov, vplyvov a procesov posúdiť, vyhodnotiť všetky riziká pre jeho bezpečnosť a zdravie na základe odborného posúdenia príslušného lekára o zdravotnej spôsobilosti mladistvého zamestnanca rozhodnúť o prijatí potrebných opatrení.
2. Zamestnávateľ plní povinnosti podľa odseku 1 pred zaradením mladistvého zamestnanca na prácu a pri podstatnej zmene pracovných podmienok, pričom osobitne zohľadní najmä
  - a) vybavenie a usporiadanie pracoviska alebo pracovného miesta,
  - b) charakter, stupeň a trvanie vystavenia fyzikálnym, chemickým a biologickým faktorom a vplyvom,
  - c) druh, rozsah a spôsob používania pracovných prostriedkov, strojov, zariadení, látok a materiálov,
  - d) usporiadanie pracovných procesov, postupov a organizáciu práce,
  - e) úroveň jeho odbornej prípravy a výučby.
3. Zamestnávateľ nesmie prideľovať mladistvému zamestnancovi prácu, ak by
  - a) objektívne presahovala jeho fyzické a psychické schopnosti,
  - b) bol vystavený škodlivému pôsobeniu nebezpečných chemických látok a nebezpečných
  - c) chemických prípravkov, napríklad jedovatých, karcinogénnych, mutagénnych, ktoré môžu
  - d) spôsobiť genetické poškodenie, poškodenie nenarodeného dieťaťa, ohrozenie jeho budúceho
  - e) reprodukčného vývoja alebo ktoré môžu mať iný chronický vplyv na jeho zdravie,
  - f) bol vystavený škodlivému žiareniu,
  - g) existovalo riziko, o ktorom možno predpokladať, že ho mladistvý zamestnanec nedokáže
  - h) rozpoznať alebo sa mu vyhnúť, pretože nevenuje dostatočnú pozornosť bezpečnosti pri
  - i) práci alebo nemá dostatočné skúsenosti alebo odbornú prípravu,
  - j) bol vystavený nadmernej záťaži chladom alebo teplom,
  - k) bol vystavený nadmernému hluku alebo vibráciám.
4. Mladistvý zamestnanec môže vykonávať práce podľa odseku 3 s výnimkou prác s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, ak ide o práce, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska jeho odbornej prípravy, a ak je zabezpečená dostatočná ochrana jeho zdravia
  - a) potrebnou teoretickou prípravou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
  - b) sústavným odborným dozorom pri práci,
  - c) vhodnou organizáciou režimu práce a
  - d) inými opatreniami, napríklad používaním osobných ochranných pracovných prostriedkov,
  - e) obmedzením práce na dobu nevyhnutnú na získanie potrebných skúseností a správnych pracovných návykov.

Zamestnávateľ informuje mladistvého zamestnanca a zástupcov zamestnancov o výsledkoch posúdenia rizika a o všetkých opatreniach, ktoré prijme na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Práce a pracoviská

- 1.1 so škodlivými fyzikálnymi faktormi a ich vplyvmi, najmä práce
  - a) pri činnostiach vedúcich k ožiareniu ionizujúcim žiarením,
  - b) pri ktorých sú mladiství zamestnanci vystavení zvýšenému atmosférickému tlaku o viac ako 20 kPa proti okolitému tlaku, napríklad v tlakových nádržiach a pri potápaní, alebo zníženému atmosférickému tlaku, prípadne významnému zvýšeniu vnútroplúčneho tlaku,
  - c) spojené so zvýšenou záťažou podpornopohybového ústrojenstva a nadväzných systémov a funkcií organizmu pri zdvíhaní a prenášaní bremien, ktoré prekračujú smerné hmotnostné hodnoty,
  - d) vykonávané dlhšie ako 4 hodiny za zmenu postojčky bez možnosti zmeny základnej pracovnej polohy alebo práce s významným obmedzením pohyblivosti a zmeny polohy trupu a končatín v priebehu zmeny,
  - e) vykonávané vo fyzicky náročných a nevhodných pracovných polohách, ako práca v hlbokom predklone, v kľaku, v podrepe, poležiačky, vo vypnutom postoji na špičkách nôh, s rukami nad hlavou, pri pootočenom trupe viac ako o 60°.

- p) s chemickými látkami a chemickými prípravkami klasifikovanými ako karcinogény kategórií 1 a 2 uvedené v osobitnom predpise,
- q) s olovom a jeho zlúčeninami, ktoré sú absorbovateľné ľudským organizmom,
- r) s azbestom,
- s) pri výrobe humánných a veterinárnych liečiv a prípravkov, ak nie je vylúčená možnosť preniknutia v nich obsiahnutých biologických účinných látok vo významnej miere do organizmu, ako aj práce, pri ktorých je možné vystavenie chemickým faktorom s omamnými a psychotropnými účinkami,

1.4 pri procesoch

- a) s rizikom karcinogenity uvedeným v osobnom predpise,
- b) s rizikom zrútenia stavieb, konštrukcií,
- c) s nebezpečenstvom vysokého napätia,

1.5 ďalej práce

- a) určené ako rizikové v kategóriách 3 a 4 podľa osobitného predpisu,
- b) spojené so zvýšeným rizikom úrazov,
- c) pri dezinfekcii a deratizácii priestorov plynmi,

Zákaz sa netýka prác, pri ktorých uvedené pracovné polohy tela a jeho časti sa v priebehu pracovnej zmeny vyskytujú ojedinele a krátkodobo a sú nevyhnutné v rámci odbornej výučby a prípravy na povolanie a taktiež prípravy na profesiu, kde fyzicky náročné a extrémne polohy tela sú neoddeliteľnou súčasťou výkonu povolania, napríklad pri profesii umelecký tanec, artistika,

- a) na pracoviskách s nadmernou záťažou chladom a teplom,
- b) kde časovo vážená celozmenová priemerná teplota guľového teplomeru prekračuje 28°C,
- c) v trvaní viac ako 4 hodiny za zmenu na pracoviskách, kde je teplota z technologických dôvodov udržiavaná na hodnote nižšej ako 5°C a v súhrne v trvaní viac ako 1 hodinu za zmenu pri teplotách nižších ako -5°C. Práca v uvedenom povolenom časovom rozsahu musí byť kompenzovaná účinnými ochrannými opatreniami na zabezpečenie fyziologickej termoregulácie mladistvého zamestnanca, najmä vhodným pracovným oblečením, primeraným temperovaním priechodných a odpočinkových priestorov, v prípade potreby zabezpečením teplých nápojov a stravy,
- d) pri striedaní veľkých teplotných rozdielov v pracovnom prostredí, ak sa toto striedanie uskutočňuje v intervaloch kratších ako 30 minút a ak nie sú zabezpečené účinné náhradné a doplňujúce opatrenia umožňujúce fyziologickú termoreguláciu mladistvých zamestnancov, najmä vhodné pracovné oblečenie, úprava režimu práce a oddychu, pitný režim, primerané tepelno-vlhkostné podmienky v priechodných a odpočinkových priestoroch,
- e) v prostredí so zdrojmi sálavého tepla na mladistvého zamestnanca, kde intenzita sálania na pracovnom mieste pri pôsobení sálavého tepla na hlavu prekračuje 150W/m²,
- f) v prostredí s relatívnou vlhkosťou vzduchu prekračujúcou 80%,
- g) s koncentráciou kyslíka v ovzduší nižšou ako 20% objemových,
- h) na pracoviskách s hlukom, kde sú prekračované najvyššie prípustné hodnoty hluku na pracovných miestach ustanovené osobitným predpisom. Pri zabezpečení náhradných ochranných opatrení, napríklad používaní účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov, nesmie práca v takomto prostredí prekračovať 4 hodiny za zmenu a musí byť prerušovaná nevyhnutnými prestávkami,
- i) pri ktorých sú prekračované najvyššie prípustné hodnoty vibrácií prenášaných na ruky, celé telo a miestne ustanovené osobitným predpisom. s neionizujúcim žiarením, keď sú prekročené najvyššie prípustné hodnoty elektromagnetického žiarenia a elektromagnetických polí s frekvenciami 3 000 GHz a nižšími ustanovené osobitným predpisom pre obyvateľstvo,

1.2 so škodlivými biologickými faktormi a ich vplyvmi
klasifikovanými v skupinách 3 a 4 uvedených v osobitnom predpise,

1.3 so škodlivými chemickými faktormi a ich vplyvmi, najmä práce

- a) s nebezpečnými chemickými látkami a nebezpečnými chemickými prípravkami klasifikovanými ako jedovaté látky a prípravky (T), veľmi jedovaté látky a prípravky (Tx), žieravé látky a prípravky (C) a výbušné látky a prípravky (E) uvedené v osobitnom predpise,
- b) s nebezpečnými chemickými látkami a nebezpečnými chemickými prípravkami klasifikovanými ako škodlivé látky a prípravky (Xn) uvedené v osobitnom predpise a označené jedným alebo viacerými ďalej uvedenými označeniami špecifického rizika upozorňujúcimi na ich nebezpečné vlastnosti:
- c) nebezpečenstvo veľmi vážnych ireverzibilných účinkov, označené ako R 39,
- d) možnosť karcinogénneho účinku, označené ako R 40,
- e) môže spôsobiť senzibilizáciu pri vdýchnutí, označené ako R 42,
- f) môže spôsobiť senzibilizáciu pri kontakte s pokožkou, označené ako R 43,
- g) môže spôsobiť rakovinu, označené ako R 45,
- h) môže spôsobiť genetické poškodenie, označené ako R 46,
- i) nebezpečenstvo vážneho poškodenia zdravia v dôsledku dlhodobej expozície, označené ako R 48,
- j) môže poškodiť plodnosť, označené ako R 60,
- k) môže ohroziť poškodenie nenarodeného dieťaťa, označené ako R 61,
- l) s chemickými látkami a chemickými prípravkami klasifikovanými ako dráždivé látky a prípravky (Xi) uvedené v osobitnom predpise a označené jedným alebo viacerými ďalej uvedenými označeniami špecifického rizika upozorňujúcimi na ich nebezpečné vlastnosti:
- m) mimoriadne horľavé, označené ako R 12,
- n) môžu spôsobiť senzibilizáciu pri vdýchnutí, označené ako R 42,
- o) môžu spôsobiť senzibilizáciu pri kontakte s pokožkou, označené ako R 43,